

Engels. Stuttgart. Verlag von J. H. W. Dietz. 1885. (XXXVII + 209 S).

Denne Titel oplyser altsaa, at der i 1885 er udkommet en tysk Oversættelse af Marx's bekjendte, i 1847 paa Fransk udgivne Skrift mod Proudhon, og at Engels har forsynet denne Oversættelse med et Forord. Men desforuden indeholder Bogen et Par Smaating:

S. 183—187 findes aftrykt nogle Sider af Marx's i 1859 udgivne »zur Kritik der politischen Oekonomie«, — paa hvilke Sider det omtales, at John Gray allerede i 1831 (altsaa længe før Proudhon og Rodbertus) systematisk udviklede, hvorledes Metalpengene skulle afløses af »Arbejds-penge« (en »Utopi«, et »frømt Ønske!«), — hvorledes en national Centralbank skal udstede til Arbejderne officielle Certificater for den Arbejdstid, som de af dem producerede Varer repræsenterer, hvilke Certificater, der altsaa kommer til at lyde paa 1 Arbejdsuge, 1 Arbejdsdag, 1 Arbejdstime osv., skulle tjene som Anvisning paa de i Bankdokkerne lagrede Varer.

S. 188—209 findes en tysk Oversættelse af den Tale, som Marx holdt om Frihandelsspørgsmaalet den 9. Januar 1849 i det demokratiske Selskab i Bruxelles. Talen er her optrykt, fordi »den tilhører samme Udviklingsperiode« som Skriftet om »Filosofiens Elendighed«. Talen gaar ud paa at rakke Frihandlen, eller rettere sagt: Frihandelsmændene ned. Frihandlen selv synes Marx jo godt om: »Beskyttelsessystemet er konservativt, Frihandelssystemet splittende. Det ødelægger de tidligere Nationaliteter og driver Modsætningen mellem Proletariat og Bourgeoisie til Yderlighed. Med ét Ord: Frihandelssystemet begunstiger den sociale Revolution. Og kun med denne revolutionære Bagtanke stemmer jeg for Frihandlen.« Hvordan end Resultatet kommer frem, — det bliver dog det, at Marx stemmer for Frihandlen. Men Frihandelsmændene er Storborgere og Kapitalister, — følgelig mener Marx, at naar Frihandelsmændene hævde, at Frihandlen er i Arbejdernes Interesse, er det slet og ret Hykleri. Talen af 1849

Engels. Stuttgart. Verlag von J. H. W. Dietz. 1885. (XXXVII + 209 S).

Denne Titel oplyser altsaa, at der i 1885 er udkommet en tysk Oversættelse af Marx's bekjendte, i 1847 paa Fransk udgivne Skrift mod Proudhon, og at Engels har forsynet denne Oversættelse med et Forord. Men desforuden indeholder Bogen et Par Smaating:

S. 183—187 findes aftrykt nogle Sider af Marx's i 1859 udgivne »zur Kritik der politischen Oekonomie«, — paa hvilke Sider det omtales, at John Gray allerede i 1831 (altsaa længe før Proudhon og Rodbertus) systematisk udviklede, hvorledes Metalpengene skulle afløses af »Arbejds-penge« (en »Utopi«, et »frømt Ønske!«), — hvorledes en national Centralbank skal udstede til Arbejderne officielle Certificater for den Arbejdstid, som de af dem producerede Varer repræsenterer, hvilke Certificater, der altsaa kommer til at lyde paa 1 Arbejdsuge, 1 Arbejdsdag, 1 Arbejdstime osv., skulle tjene som Anvisning paa de i Bankdokterne lagrede Varer.

S. 188—209 findes en tysk Oversættelse af den Tale, som Marx holdt om Frihandelsspørgsmaalet den 9. Januar 1849 i det demokratiske Selskab i Bruxelles. Talen er her optrykt, fordi »den tilhører samme Udviklingsperiode« som Skriftet om »Filosofiens Elendighed«. Talen gaar ud paa at rakke Frihandlen, eller rettere sagt: Frihandelsmændene ned. Frihandlen selv synes Marx jo godt om: »Beskyttelsessystemet er konservativt, Frihandelssystemet splittende. Det ødelægger de tidligere Nationaliteter og driver Modsætningen mellem Proletariat og Bourgeoisie til Yderlighed. Med ét Ord: Frihandelssystemet begunstiger den sociale Revolution. Og kun med denne revolutionære Bagtanke stemmer jeg for Frihandlen.« Hvordan end Resultatet kommer frem, — det bliver dog det, at Marx stemmer for Frihandlen. Men Frihandelsmændene er Storborgere og Kapitalister, — følgelig mener Marx, at naar Frihandelsmændene hævde, at Frihandlen er i Arbejdernes Interesse, er det slet og ret Hykleri. Talen af 1849

er ikke blot karakteristisk for den »Udviklingsperiode«, Marx dengang var i. Den Aand, der gaar igjennem den, er den, som Marx altid var opfyldt af. Det var ham aldrig muligt at tænke sig Andet end, at hans Modstandere lod sig drive af gemene Motiver, og udelukkende af gemene Motiver. Talen af 1849 vidner imod Marx's Karakter, — som forøvrigt saa meget af hvad han har skrevet.

Endelig indeholder Bogen (S. XXVI—XXXVI), hvad heller ikke kan ses af dens ovenanførte Titel, en, naturligvis haanende, Artikel om Proudhon, som Marx i Januar 1865 — faa Dage efter Proudhons Død — offentliggjorde i det berlinske Blad »Der Socialdemokrat«. M. fortæller her, at han under sit Ophold i Paris i 1844 plejede Omgang med Proudhon, og at han »i lange Debatter, der ofte trak langt ud paa Natten, til Proudhons store Skade inficerede ham med Hegelianisme, som P. dog paa Grund af sit Ukjendskab til det tyske Sprog ikke kunde studere ordenligt. Hvad jeg begyndte, fortsatte efter min Udvisning af Paris Karl Grün. Han havde som Lærer i tysk Filosofi endnu det Fortrin for mig, at han selv ikke forstod Noget deraf.« M. anfører dette, fordi det deraf fremgaar, at han til en vis Grad var medskyldig i Proudhons »Sophistication«. Da nu Proudhon udgav sin »Philosophie de la misère ou système des contradictions économiques«, tilskrev han Marx et langt Brev, hvori disse Ord fandtes: »J'attends votre fêrule critique«. Men Marx's »kritiske Ferle« faldt snart over Proudhon (nemlig i Marx's »Misère de la philosophie«) paa en saadan Maade, at »der for stedse blev gjort Ende paa vort Venskab.« Ja, naturligvis maatte Venskabet være ude efter en i en saa ubehagelig Tone holdt Kritik. Abstraherer man fra Tonen, vil man forøvrigt endnu den Dag idag med megen Interesse læse Marx's nu næsten fyrretyve Aar gamle Modskrift. Oversættelsen aabnes af Engels's ovenfor omtalte Forord (S. V—XXV) mod Rodbertus.

A. P.-St.